ring van „disertus", als: „met een goede economie van gedachte en woord". [1])
Zoo viel er nog meer te bedillen op dit woordenboek. En nu weet ik wel, dat de meeste van mijn opmerkingen gelden ook voor den tweeden druk; dat dus de bewerker van den derden druk niet de vader is van al wat door mij werd afgekeurd. Maar hij heeft deze dingen dan toch gelaten zooals ze waren en daarmee dus tevens de verantwoordelijkheid er over aanvaard. Dat had hij niet moeten doen. Hij had, zooals ik in 't begin zei, zijn eerste ingeving moeten volgen. In dat geval was er allicht iets beters voor den dag gekomen; zoo doet ons ten minste Muller's Grieksch Woordenboek vermoeden. Nu kunnen we wel dankbaar zijn voor het goede en bruikbare Latijnsche Woordenboek; doch het moet ons tevens spijten, dat het zoo onvolmaakt is.

TILBURG. DR. P. C. DE BROUWER.

* * *

S. J. MEIJER,

EEN EN ANDER IN VERBAND MET HET OERA LINDA BOK

Bandoeng, N. V. Mij Vorkink, 1918.

> „Das altfriesische Oera Linda Bok, welches bei seinem Erscheinen (ed. Ottema, 1872) so viel von sich reden machte, ist immer noch nicht ganz in sein Nichts zurückgesunken." Lit Centralblatt für Deutschland, 1878, Nr. 39.

Ja! Men mag wel zeggen: das Oera Linda Bok und kein Ende! Nadat het door Dr. Ottema was uitgegeven, kwamen de twee ver-

---

[1]) *instaurare* wordt hier ook weer vooral door „hernieuwen" vertaald. Op grond van de Grieksche parallelen in den Bijbel lijkt me dat trots een schijn bij Servius onwaarschijnlijk. Wie onderzoekt dat voor ons, Katholieken, zoo gewichtig woord, eens nauwkeurig?

nietigende brochures van J. Beckering Vinckers in 1876 en '77 het geheel tot een „fraus literaria" stempelen. Daaromheen ontspon zich nieuwe polemiek van F. Muller, Smidt van Gelder, G. Schouten, E. Verwijs. Het buitenland schonk er aandacht aan. Een Engelsche vertaling er van zag het licht. Nog later hielden Bezemer, Burger en J. T. Eekhof er zich mee bezig en zoowaar komt nu uit Nederlandsch Oost-Indië, uit Bandoeng weer een stem ten gunste van den hoogen ouderdom, zooal niet van het geheele boek, dan toch van het letterschrift, waarvan de Heer C. I. over de Linden zich heeft bediend bij het opschrijven van zijn Oera Linda Bok.

Men zou met reden kunnen verwachten, dat iemand, die met eenige kans van succes, een algemeen vaststaande meening wil bestrijden, zich de moeite zal geven, de gronden te weerleggen waarop die meening berust. De Heer Meijer wil de algemeen aangenomen meening bestrijden, dat het Oera Linda Bok een literair maakwerk is. Hij weerlegt evenwel geen der boeken of brochures, die door Beckering Vinckers e.a. tegen de authenticiteit van het boek zijn uitgegeven. Hij noemt zelfs in het geheel geen literatuur behoudens theosofische.

Dit is eigenlijk al voldoende reden, om het boek van den Heer Meijer ter zijde te leggen. Toch zullen wij even aangeven, wat wellicht de oorzaak kan genoemd worden, van dit noodlottig verzuim.

De Heer Meijer begint met als te bewijzen op te zetten, dat „het letterschrift van het Oera Linda Bok... niet is het fabrikaat van een verdichter". Van een bewijs heb ik helaas op de zes en veertig bladzijden, die hij aan allerlei theosofische, kabbalistische en maçonieke teekens en symbolen wijdt, niets kunnen bespeuren. Het eenige, wat naar bewijs zweemt zou dit moeten zijn, dat het OLB. blijk geeft van te zijn opgesteld door iemand, of meerderen, die wist of wisten van geheime en occulte kabbalistische en maconieke teekens. Als proef der bewijsvoering luistere men b.v. naar deze volzinnen: „De opperste Prajapati is Sephira. De Prahjapati's zijn de Sephiroth. Osiris = Brahma = Ormazd = de Opperste Prajapati = Sephira, alle weerkaatsingen van den Logos. Sephira is de moeder der Sephiroth. Van God sprekende stellen zoowel de Kabbala, als de Koning-Psalmist, Hem voor, „makende den wind tot zijn boodschapper en „zijn dienaren tot vlammen vuur". De „zeven winden of de „zeven priesters" van de Anoegita. In zijn toelichting op de Sepher Yetzirah zegt de Heer Wynn Westcott: „Mij schijnt het woord Sephyra duidelijk verband te houden met het Latijnsche spiritus (geest, ziel, wind)."

Deze overduidelijke taal ontleent de S. aan boeken van Mevr. Blavatsky en Westcott's vertaling van Sepher Yetzirah. Laten wij hem dit genoegen gunnen. Maar wat beteekent het nu, daarnaast te drukken in een andere kolom: ,,In het O.L.B. komt het woord Sefyra eenmaal voor en wel op blz. 76 in den zin ,,Onze sefyra zouden het rondblazen'', waarin het vertaald is met bazuinen. In de Geschiedkundige Aanteekeningen op het O. L. B. blz. 19 zegt Dr. Ottema (volgens de gangbare opvatting de gedupeerde uitgever van het maakwerk van C. I. over de Linden) daarvan: ,,Sefyra, scheepsroepers, zeetrompetten, waarmede ook de winden worden afgebeeld. Het woord is samengesteld uit Se- de zee en Fyr, een denneboom, omdat deze trompet gemaakt was uit een uitgeholden dennestam, evenals nog in later tijd de Sint Steffens hoorn, waarvan een exemplaar in het Friesch museum van oudheden berust. De Grieken hebben aan deze trompet den naam van den Westewind (Zephyrus) ontleend.''
Ik vraag nogmaals, aangenomen, maar niet toegegeven, dat de verklaring van Dr. Ottema juist is: wat beteekent dit, naast de theosofische volzinnen, ontleend aan Mevr. Blavatsky? Als het iets beteekent, dan zal het dit zijn: de Schrijver van het OLB. was op de hoogte van occulte en theosofische literatuur, waarover Mevr. Blavatsky het ook heeft. En als laatste en uiterste gevolgtrekking zou men dan mogen maken: dat occultisme is dus geen uitvinding van Mevr. Blavatsky, maar bestond reeds en was bekend, toen de Heer over de Linden zijn bedrog pleegde.

Maar de verklaring van Dr. O. is niet juist. Veel meer voor de hand ligt, dat het woord Sefyra uit het OLB. ontleend is aan het modern Nederlandsche zefier. Evenmin als Dr. Ottema is overigens de Heer Meijer sterk in de etymologie! Zoo staat nu het heele boek van den Heer Meijer vol met dergelijke parallellen. Nochtans, ik kan niet ontkennen, dat er wel eenige bij zijn, die schijnen aan te toonen, dat C. I. o. d. Linden op de hoogte geweest is van occulte literatuur. Welnu, dat is volstrekt niet vreemd, want in 's mans bibliotheek heeft men boeken over die soort van pseudo-wetenschap gevonden, met name: Volney, Les Ruines, die hem die kennis zullen hebben bijgebracht. Als wij in aanmerking nemen, dat reeds op het einde der achttiende eeuw het boek van Volney geschreven is en dat juist in den tijd, waarin over de Linden zijn maakwerk opstelde, de studie van alles wat oud-Indisch was, meer populair was geworden, dan wordt het zeer aannemelijk, dat over de Linden, die volgens Beckering Vinckers, het OLB. geschreven heeft, om zijn

zonderlinge ideeën te verspreiden, een en ander van dat occultisme in zijn boek heeft gebracht.

En dan verliest de redenatie van Meijer, dat al de gegevens, die hij — Meijer — aan de latere Mevr. Blavatsky en consorten heeft ontleend, niet door den ouderen over de Linden kunnen zijn gekend, al haar kracht, daar en Blavatsky en over de Linden geput kunnen hebben uit de zelfde bron. De reden, waarom de Heer Meijer de bewijzen tegen den hoogen ouderdom van het OLB. niet weerlegt, zal dus wel zijn, dat hij ze niet weerleggen kon. Maar hij heeft ze doodgezwegen, om langs een anderen weg, ten minste iets van dien hoogen ouderdom te redden.

Welnu, ook die poging is mislukt, als ze ernstig bedoeld is geweest. Mij dunkt, ik heb meer dan genoeg woorden aan het boek van den Heer Meijer besteed. Misschien ware het beter geweest er alleen dit van te zeggen: Een oudere mystificatie wordt door een nieuwere niet goedgepraat.

W. MULDER S. J.